

Antonia (Tonnie) Maria Hubertina Kuijpers is geboren op 6 december 1919 in Nijmegen. Ze was de dochter van Jacob Kuijpers en Josephina Maria Hubertina Maas. Ze trouwden op 18 februari 1909 in Rotterdam. Tonnie kwam uit een gezin met vijf dochters en een zoon. Haar ouders verhuisden al snel na hun huwelijk naar Nijmegen.

Voor de oorlog is Tonnie akela. In augustus 1940 werd door een aantal welpenleidsters nabij Nijmegen een gesneuvelde Britse piloot begraven. Tonnie was hierbij.

Ze werkte als secretaresse van een manager van Philips. Toen hij werd vervangen door een Duitse beambte moest ze voor hem werken. Ze kreeg een deportatielijst (waarschijnlijk voor de arbeidsinzet) onder ogen en besloot deze te kopiëren en uit te lekken aan het verzet zodat de mensen konden onderduiken. Daarna is ze opgepakt en gemarteld door de Gestapo. Later in haar leven heeft ze veel last gekregen van deze herinneringen.

In het najaar van 1944 ging ze werken op het 48 uur leave center van het Amerikaanse leger. Dit was een rustlocatie voor soldaten die heftige ervaringen hadden meegemaakt of met wie het mentaal slecht ging. Zij konden hier twee dagen rust krijgen voor ze terug naar het front gingen. Tonny werkte hier samen met vriendin Willi. Als 'huis moeder' coördineerde ze alles wat er gebeurde in het hostel, ontving de soldaten en

hielp hen met allerlei zaken zoals kleding reparaties. Beiden vriendinnen droegen hierbij hun Scoutinguniform.

Eind oktober 1944 ontmoet ze de Engelsman Vernor Fredrick Jack Speller (1912, Wiltshire UK). Hij weigerde militaire dienst op grond van zijn pacifistische overtuiging. Later tijdens de oorlog kreeg hij twijfels. Jack kwam tot de conclusie dat het moreel noodzakelijk is iets te doen tegen het nationaalsocialisme. Begin 1944 melde hij zich als vrijwilliger bij de YMCA (Youth Men's Christian Association) en na een training ging hij met een YMCA bus naar het front om taken te vervullen zoals het serveren van thee aan de troepen. Hij volgde voornamelijk de 53rd Welsh Division. Na operatie Market Garden kreeg hij de opdracht te

helpen met de opzet van het 48-hour leave centrum in Nijmegen. Jack regelde allerhande voorraden en benodigdheden.

Samen worden ze geliefden voor het leven en een ijzersterk team dat zich ontfermt over soldaten met wie het mentaal slecht gaat. Eerst bij de Witte Molen aan de Looimolenweg 17 in Nijmegen en later aan de Oranjesingel 42, ook wel bekend als O42. Het rustcentrum van Jack en Tonnie heeft de uitstraling van een gewone verloflocatie, zodat de jongens en mannen zo min mogelijk te maken krijgen met stigma. Het is een bewust onzichtbare vorm van frontzorg, waardoor het ook in de naoorlogse herinnering minder zichtbaar is.

Begin 1945 moest Jack naar het zuiden om te helpen met Operation Goldflake: de verplaatsing van duizenden geallieerde troepen van Napels en Leghorn naar Marseille en vanaf daar verder naar het Noorden. Jack zette hier zijn ervaring met de YMCA catering in om voor duizenden mannen eten en thee te verzorgen. Na deze operatie ging hij terug naar Nijmegen. Tonny was zo blij en verbaasd om hem terug te zien dat ze een vol dienblad glazen uit haar handen liet vallen. Daarna bleven de twee samen leave centre's runnen tot in 1946, o.a. in Berlijn en Brussel. Vanwege haar rol bij het leave centre was Tonny ingeschreven in het Britse leger en was uiteindelijk één van de weinige vrouwen met de rang kapitein.

Van de activiteiten van Jack tijdens de oorlog is een fotoalbum bewaard gebleven met foto's van de overstroming van Elst, de Waalbrug in de frontlinie en de geallieerde rustcentra in de Witte Molen en O42. Het album bevat tevens prachtige beelden van de Y.M.C.A. tijdens de bevrijding van Frankrijk en België.

Tonnie en Jack trouwden na de oorlog en kregen twee dochters, Ingrid en Marcelle. Ze gingen wonen in Groot Brittannië.

Meer informatie

[Studiezaal Nijmegen - Bevolkingsregisters van de gemeente Nijmegen, 1890-1920](#)

[Unieke oorlogsfoto's Y.M.C.A. in Nijmegen | in berichten op Nijmegen-Oost.nl](#)

[De Maasbode » 19 aug 1958 - Art. 79 | Delpher](#)

[De tijd : dagblad voor Nederland » 25 mei 1970 - Art. 118 | Delpher](#)

[Huwelijk Jacob Kuijpers & Jacob Kuijpers & Elizabeth Johanna van Zijl & Josephina Maria Hubertina Maas & Joannes Hubertus Maas & Anna Maria Hubertina Hendrix op 18 februari 1909 te Rotterdam » Open Archieven](#)

[Foto drie geallieerde militairen en een vrouw rond tafel in Leave centre Nijmegen |](#)

[Vrijheidsmuseum | CollectieGelderland](#)

[Brief deelname Jack Speller aan operatie Goldflake, 4 maart 1945 | Vrijheidsmuseum | CollectieGelderland](#)

Foto Vrijheidsmuseum Groesbeek

[Fotoalbum oorlogstijd Jack Speller en Tonny Kuijpers | Vrijheidsmuseum | CollectieGelderland](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.